

ΕΡΕΥΝΑ - ΚΡΙΤΙΚΗ - ΕΡΜΗΝΕΙΑ

δίκαιο Ε.Ε.

της Κατερίνας Πέρρου*
δικηγόρου, PhD (Lon)

Φορολογία απόκτησης μετοχών εταιρίας εγκατεστημένης σε άλλο κράτος-μέλος ή σε τρίτη μη κοινοτική χώρα: ελευθερία εγκατάστασης ή ελευθερία κίνησης κεφαλαίων;

Με αφορμή την με αριθμό C-31/2011 απόφαση Δ.Ε.Ε.

διάγραμμα ύλης

Εισαγωγή	1236
Σύντομο ιστορικό	1237
Η απόφαση του ΔΕΕ	1237
Σχόλιο	1239
Συμπερασματικά	1240

► Εισαγωγή

Η σχολιαζόμενη απόφαση αφορά διατάξεις του γερμανικού νόμου περί φορολογίας κληρονομιών και τη συμβατότητά τους με τις θεμελιώδεις ελευθερίες της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης [ΣΛΕΕ]. Η υπόθεση αφορά ειδικότερα τις υποχρεώσεις από την κοινοτική νομοθεσία της Γερμανίας ως χώρας προέλευσης και την έκταση της προστασίας που παρέχουν οι κοινοτικές ελευθερίες σε διασυνοριακές υποθέσεις φορολογίας κληρονομιών, όταν το δεύτερο κράτος είναι χώρα μη-κοινοτική.

Αν και η περίπτωση μέτρων φορολογίας κληρονομιών που πιθανόν να δημιουργούν εμπόδια κρίνονται κατ' αρχήν ως προς τη συμβατότητά τους προς την κοινοτική ελευθερίας κινήσεως κεφαλαίων, το Δικαστήριο μέσω της νομολογίας του έχει περιορίσει το πεδίο εφαρμογής της ελευθερίας κινήσεως κεφαλαίων θέτοντας επιπλέον κριτήρια για τη διαπίστωση εφαρμογής ή όχι, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, των σχετικών κοινοτικών διατάξεων. Πράγματι, όπως γίνεται φανερό και από την σχολιαζόμενη απόφαση, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκειμένου να κρίνει αν η επίμαχη εθνική νομοθεσία είναι συμβατή ή όχι με το δίκαιο της ΕΕ, δεν αρκείται στο γεγονός ότι το υπό εξέταση μέτρο αφορά τη φορολογία κληρονομιών, αλλά δίνει βαρύνουσα σημασία στο σκοπό της εθνικής νομοθεσίας την οποία εξετάζει.

* Σχόλια και παρατηρήσεις ευπρόσδεκτα στο kperrou@otenet.gr.

► Σύντομο ιστορικό

Η Marianne Scheunemapp, κάτοικος Γερμανίας, κληρονόμησε ως μόνη κληρονόμος του αποβιώσαντος πατέρα της, επίσης κατοίκου εν ζωή Γερμανίας, το σύνολο των μετοχών σε μια κεφαλαιουχική εταιρεία που ήταν εγκατεστημένη στον Καναδά. Σύμφωνα με τις διατάξεις του Γερμανικού νόμου περί φορολογίας κληρονομιών, όταν στην κληρονομιά περιλαμβάνονται μετοχές κεφαλαιουχικής εταιρίας, τότε για την επιβολή του φόρου κληρονομιάς σε αυτό το στοιχείο της κληρονομιάς υπολογίζεται ένα αυξημένο αφορολόγητο ποσό. Ενώ, αν η αξία της συμμετοχής ξεπερνά το αφορολόγητο ποσό, για τους σκοπούς της φορολογίας κληρονομιών η επιπλέον αξία λαμβάνεται μειωμένη κατά ένα σημαντικό ποσοστό. Το αφορολόγητο αυτό ποσό και ο μειωτικός συντελεστής επί της υπολειπόμενης αξίας της συμμετοχής εφαρμόζεται μόνο αν η συμμετοχή ξεπερνά το 25% και αν η εταιρία οι μετοχές της οποίας κληρονομούνται έχει την έδρα της στη Γερμανία ή σε άλλο κρατος-μέλος της ΕΕ ή σε κράτος-μέλος της ΕΕΑ. Οι φορολογικές αυτές απαλλαγές δεν εφαρμόζονται στην περίπτωση που κληρονομούνται μετοχές εταιρίας που είναι εγκατεστημένη σε τρίτη χώρα. Επίσης, οι απαλλαγές αίρονται αναδρομικά αν οι μετοχές μεταβιβασθούν μέσα σε πέντε χρόνια από το χρόνο θανάτου του κληρονομούμενου.

Με βάση τα παραπάνω, οι φορολογικές αρχές της Γερμανίας αρνήθηκαν την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων και τη χορήγηση των σχετικών φορολογικών απαλλαγών στην Marianne Scheunemapp, με το αιτιολογικό ότι οι μετοχές που κληρονόμησε αφορούσαν εταιρία εγκατεστημένη στον Καναδά και όχι στη Γερμανία ή σε άλλη χώρα της ΕΕ. Η φορολογούμενη παραπονέθηκε για το γεγονός αυτό υποστηρίζοντας ότι στην περίπτωση της κληρονομιάς έχουν εφαρμογή οι κανόνες περί ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων, κανόνες οι οποίοι εφαρμόζονται κατά τον ίδιο τρόπο και στην ίδια έκταση τόσο στις αμιγώς ενδοκοινοτικές καταστάσεις όσο και στις σχέσεις μεταξύ χωρών της ΕΕ και τρίτων, μη κοινοτικών χωρών. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο απέρριψε τα επιχειρήματα της φορολογούμενης και επικύρωσε την άρνηση της φορολογικής αρχής να χορηγήσει τη φορολογική απαλλαγή. Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο όμως, το οποίο επιλήφθηκε της υπόθεσης στη συνέχεια, απέστειλε προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο της ΕΕ, εκφράζοντας την άποψη ότι η συγκεκριμένη υπόθεση καλύπτεται από την ελεύθερια της κυκλοφορίας κεφαλαίων και επομένως θα έπρεπε η φορολογική απαλλαγή να αναγνωρισθεί και στην περίπτωση της κληρονομιάς μετοχών εταιριών εγκατεστημένων σε τρίτες χώρες, όπως η υπόθεση που εκκρεμούσε ενώπιον του.

► Η απόφαση του ΔΕΕ

Το Δικαστήριο ΕΕ αναγνώρισε ότι πράγματι, κατ' αρχήν τουλάχιστον, η φορολογική μεταχείριση των κληρονομιών καλύπτεται από την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων. Επεσήμανε ωστόσο ότι προκειμένου να αποφανθεί οριστικά σχετικά με το ποια από τις βασικές ελευθερίες εφαρμόζεται στη συγκεκριμένη περίπτωση πρέπει να εξέτασει και να λάβει υπόψη του το σκοπό της υπό εξέταση εθνικής νομοθεσίας. Η εθνική νομοθεσία που εξετάζεται στην υπό κρίση υπόθεση εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση συμμετοχών άνω του 25% σε κεφαλαιουχικές εταιρίες. Ο περιορισμός αυτός έχει ως σκοπό, όπως εξήγησε η γερμανική κυβέρνηση, οι φορολογικές απαλλαγές να εφαρμόζονται στις περιπτώσεις σημαντικών συμμετοχών σε εταιρίες, συμμετοχών ικανών να επιτρέ-

δίκαιο ε.ε.

πουν στον μέτοχο να έχει τον έλεγχο της εταιρίας αυτής και να επηρεάζει τις αποφάσεις της. Ειδικότερα, η συγκεκριμένη νομοθεσία έχει ως σκοπό να διευκολύνει την κληρονομική διαδοχή στις κεφαλαιουχικές εταιρίες και τη διατήρηση του ελέγχου αυτών από τους κληρονόμους, ώστε να διατηρηθούν οι εταιρίες αυτές σε λειτουργία και να διατηρηθούν και οι θέσεις εργασίας. Με αυτά τα δεδομένα, προκύπτει ότι η υπό εξέταση εθνική νομοθεσία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της ελευθερίας εγκατάστασης, αφού εφαρμόζεται μόνο στις περιπτώσεις συμμετοχών, περιπτώσεις οι οποίες αποτελούν έκφανση της άσκησης της ελευθερίας εγκατάστασης εκ μέρους των οικονομικών φορέων, οι οποίοι έχουν με αυτό τον τρόπο ενεργό συμμετοχή στην οικονομική ζωή της χώρας εγκατάστασης/υποδοχής.

Κάνοντας αναφορά και σε προηγούμενην νομολογία του, το Δικαστήριο, έκανε δεκτό αυτό το επιχείρημα, το οποίο είχε υποστηρίξει τόσο η γερμανική κυβέρνηση όσο και η Επιτροπή κατά τη διαδικασία ενώπιον του. Το Δικαστήριο δέχτηκε ειδικότερα ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη ότι η εθνική νομοθεσία έχει ως σκοπό να χορηγήσει φορολογικό πλεονέκτημα σε εκείνους που έχουν ασκήσει την ελευθερία εγκατάστασης εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει εφαρμογή μόνο η ελευθερία εγκατάστασης. Δεδομένου όμως ότι η ελευθερία εγκατάστασης έχει εφαρμογή μόνο στις ενδοκοινοτικές σχέσεις, το Δικαστήριο έκρινε ότι η κα. Scheuneman π δεν δικαιούται των φορολογικών πελονεκτημάτων που προβλέπει η εθνική νομοθεσία για την απόκτηση μέσω κληρονομιάς μετοχών σε εταιρίες που δεν είναι εγκατεστημένες στη Γερμανία, αλλά σε άλλο τρίτο κράτος.

Η σχολιασόμενη απόφαση αφορά στο ζήτημα της οριοθέτησης του πεδίου εφαρμογής της ελευθερίας κίνησης κεφαλαίων από τη μια και την ελευθερίας εγκατάστασης από την άλλη στην περίπτωση της φορολογίας κληρονομιών. Η οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής καθεμιάς από τις ελευθερίες αυτές είναι ακόμα πιο σημαντική στις περιπτώσεις που εμπλέκονται τρίτες χώρες, χώρες δηλαδή εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως η συγκεκριμένη περίπτωση, καθώς η απάντηση στο ερώτημα αυτό έχει σημαντική επίδραση στην έκταση της παρεχόμενης προστασίας των φορολογουμένων από τις διατάξεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πράγματι, το Δικαστήριο ξεκινά την ανάλυσή του με τη συζήτηση σχετικά με το ποια ελευθερία εφαρμόζεται. Κεντρική θέση στην ανάλυση αυτή έχει ο σκοπός της εθνικής νομοθεσίας που εξετάζεται ως προς τη συμβατότητά της με το κοινοτικό δίκαιο [παρ. 20]. Η τελολογική αυτή ερμηνεία του εθνικού κανόνα φαίνεται να αποτελεί όχι μόνο την αφετηρία αλλά και το αποφασιστικό κριτήριο για την εξαγωγή των συμπερασμάτων του Δικαστηρίου. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο αναγνωρίζει ότι σύμφωνα και με το κοινοτικό δίκαιο, ειδικότερα το Παράρτημα I της Οδηγίας 88/361 σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της ελευθερίας κίνησης κεφαλαίων, καθώς και σύμφωνα με την πάγια νομολογία του ιδίου του Δικαστηρίου, η φορολογική μεταχείριση των κληρονομιών καλύπτεται από την ελευθερία κίνησης των κεφαλαίων, καταλήγει όμως ότι αυτή η νομοθεσία υποχωρεί εμπρός στο σκοπό της εξεταζόμενης εθνικής νομοθεσίας. Έτσι, αν κριθεί ότι η εθνική νομοθεσία αφορά στην ελευθερία κίνησης κεφαλαίων, η νομοθεσία αυτή θα εξετασθεί ως προς τη συμβατότητά της με το άρθρο 63 ΣΛΕΕ. Αν από την άλλη κριθεί ότι αφορά την ελευθερία εγκατάστασης, τότε η εθνική νομοθεσία θα εξετασθεί ως προς τη συμβατότητά της με το άρθρο 49 ΣΛΕΕ.

Στην σχολιαζόμενη υπόθεση η εξεταζόμενη εθνική νομοθεσία κρίθηκε ως αφορώσα στην ελευθερία εγκατάστασης, αφού έχει ως σκοπό να εφαρμόζεται όχι σε κάθε συμμετοχή αλλά μόνο σε εκείνες που ξεπερνούν το 25% και παρέχουν έτσι τη δυνατότητα ελέγχου των αποφάσεων της εταιρίας και συμμετοχής στη διοίκηση της. Υπό το πρίσμα αυτής της ανάλυσης, το Δικαστήριο δεν απαιτείται να κάνει σύγκριση μεταξύ της ελευθερίας εγκατάστασης και της ελευθερίας κυκλοφορίας των κεφαλαίων ούτε να προβεί σε ανάλυση του αν και κατά πόσο η μια ελευθερία υπερισχύει της άλλης, ούτε και να εξετάσει αν η μια ελευθερία επηρεάζεται περισσότερο από την άλλη, προκειμένου να καταλήξει ποιες διατάξεις της Συνθήκης θα εφαρμόσει. Το Δικαστήριο κατέληξε απλά ότι με βάση το σκοπό της υπό εξέταση εθνικής νομοθεσίας, η μόνη κοινοτική ελευθερία που εφαρμόζεται αποκλειστικά στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι η ελευθερία εγκατάστασης. Επειδή, όμως, η ελευθερία εγκατάστασης εφαρμόζεται μόνο στις σχέσεις μεταξύ κρατών-μελών της ΕΕ, το Δικαστήριο κατέληξε ότι στην υπό κρίση υπόθεση η κα Scheunemann δεν δικαιούται της κοινοτικής προστασίας.

► Σχόλιο

Η υπόθεση Scheunemann δεν είναι η πρώτη υπόθεση στην οποία το Δικαστήριο εξέτασε το θέμα των ορίων εφαρμογής μεταξύ της ελευθερίας εγκατάστασης και της ελευθερίας κίνησης κεφαλαίων στο πλαίσιο της φορολογίας κληρονομιών και αποφάνθηκε υπέρ της εφαρμογής της ελευθερίας εγκατάστασης. Στην υπόθεση Geurts & Vogten [Υπόθεση C-464/05], το Δικαστήριο είχε επίσης αποφανθεί, σε υπόθεση που ήταν αμιγώς ενδοκοινοτική, ότι η φορολογική μεταχείριση της κληρονομιάς οικογενειακών επιχειρήσεων στο Βέλγιο, επιχειρήσεων δηλαδή στις οποίες ο κληρονομούμενος και τα μέλη της οικογένειάς του συμμετέχουν [αθροιστικά] σε ποσοστά άνω του 50%, υπάγεται αποκλειστικά στις διατάξεις της ελευθερίας εγκατάστασης, δεδομένου ότι η προϋπόθεση που θέτει η Βελγική νομοθεσία για τη χορήγηση του σχετικού φορολογικού πλεονεκτήματος [συμμετοχή άνω του 50%] έχει εφαρμογή σε περιπτώσεις συμμετοχών τέτοιων που επιτρέπουν στον μέτοχο να ελέγχει την εταιρία και συνεπώς εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της ελευθερίας εγκατάστασης και μόνο.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η σχολιαζόμενη απόφαση του Δικαστηρίου είναι σύμφωνη με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά τόσο με την θερμή που αποδίδεται στο σκοπό της υπό εξέταση εθνικής νομοθεσίας προκειμένου να διαπιστωθεί ποια κοινοτική ελευθερία εφαρμόζεται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, [βλ. παρ. 20 της απόφασης με αναφορά στη νομολογία του Δικαστηρίου], αλλά και με την νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής της ελευθερίας εγκατάστασης σε σχέση με την ελευθερία κίνησης των κεφαλαίων στις υποθέσεις συμμετοχών σε εταιρίες που επιτρέπουν στο μέτοχο να ασκεί έλεγχο στη διοίκηση και στις αποφάσεις της εν λόγω εταιρίας, [βλ. παρ. 23 της απόφασης όπου και αναφορές σε προηγούμενες αποφάσεις του Δικαστηρίου].

Η συνέπεια στη νομολογία του Δικαστηρίου είναι πράγματι ένα θέμα. Πλην όμως, η αρμονία των αποφάσεων του Διακοστηρίου με τις αρχές της φορολογίας κληρονομιών και την εφαρμογή των διατάξεων της ΣΛΕΕ σε αυτήν είναι ένα άλλο θέμα. Μερικές παρατηρήσεις από μια διαφορετική οπτική γωνία ίσως φωτίσουν ορισμένες πτυχές του ζη-

δίκαιο ε.ε.

τήματος αυτού οι οποίες δεν αποτέλεσαν αντικείμενο εξέτασης του Δικαστηρίου στο πλαίσιο της σχολιαζόμενης απόφασης.

Θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η νομολογία του Δικαστηρίου, η οποία έχει αναπτυχθεί στο πεδίο της άμεσης φορολογίας, δεν μπορεί να εφαρμοσθεί αυτούσια στο πεδίο της φορολογίας κληρονομιών. Στο πεδίο της άμεσης φορολογίας, ο σκοπός της εθνικής νομοθεσίας είναι πράγματι θεμελιώδους σημασίας για την εξακρίβωση της κοινοτικής ελευθερίας π οποία εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση και σε σχέση με την οποία πρέπει να εξετασθεί το εθνικό μέτρο για να διαπιστωθεί η συμβατότητά του ή όχι με την ΣΔΕΕ. Αυτό συμβαίνει διότι σε πολλές περιπτώσεις είναι δυνατό να εμπλέκονται περισσότερες από μια κοινοτικές ελευθερίες και συνεπώς χρειάζεται να υπάρχει ένας κανόνας για την επίλυση της σύγκρουσης που αναφύεται. Ο σκοπός της υπό εξέταση εθνικής νομοθεσίας είναι πράγματι το πλέον κατάλληλο κριτήριο για να επιλέγεται η αρμόζουσα κοινοτική διάταξη σε σχέση με την εκάστοτε εθνική νομοθεσία. Αυτό ωστόσο δεν ισχύει στην περίπτωση της φορολογίας κληρονομιών.

Σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία, όπως αυτή έχει ερμηνευθεί τόσο από τη νομολογία του Δικαστηρίου όσο και από την κοινοτική νομοθεσία και ειδικότερα την Οδηγία 88/361, η φορολογική μεταχείριση των κληρονομιών καλύπτεται από την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων. Και παρόλο που η φορολογική μεταχείριση της απόκτησης μετοχών μπορεί πράγματι να καλύπτεται τόσο από την ελευθερία εγκατάστασης όσο και από την ελευθερία κίνησης κεφαλαίων, ανάλογα με την πρόθεση του αποκτώντος και τα πραγματικά περιστατικά της κάθε περίπτωσης, [όπως όταν κάποιος ενεργεί με σκοπό την απόκτηση συμμετοχής τέτοιας που να επιτρέπει στον μέτοχο να ασκεί τον έλεγχο στις αποφάσεις και τη διοίκηση της εταιρίας], η απόκτηση μετοχών μέσω κληρονομικής διαδοχής δεν μπορεί παρά να καλύπτεται μόνο από την ελευθερία κίνησης κεφαλαίων, καθώς το στοιχείο της πρόθεσης εκ μέρους του αποκτώντος λείπει. Κατά συνέπεια, όταν οι κληρονόμοι αποκτούν το 100% των μετοχών μιας κεφαλαιουχικής εταιρίας που είναι εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος από αυτό της κατοικίας τους, αυτοί δεν ενεργούν στο πλαίσιο της ελευθερίας εγκατάστασης που τους παρέχει η κοινοτική νομοθεσία. Ήταν ο κληρονομούμενος που είχε κάνει χρήση της ελευθερίας εγκατάστασης, [με την ίδρυση π.χ. της εταιρίας ή την απόκτηση συμμετοχής σε αυτήν που του επέτρεπε να ασκεί τον έλεγχο]. Μόνο μετά την απόκτηση μέσω κληρονομικής διαδοχής οι κληρονόμοι μπαίνουν στη θέση αυτή του κληρονομούμενου και καλύπτονται πλέον, εφεξής, για σκοπούς άμεσης φορολογίας, από την ελευθερίας εγκατάστασης, ως μέτοχοι ποσοστού τέτοιου που τους επιτρέπει να ασκούν έλεγχο στην εταιρία τις μετοχές της οποίας κληρονόμησαν.

► Συμπερασματικά

Όπως σημειώθηκε ήδη, το αποτέλεσμα της υπόθεσης Scheunemann ήταν αρνητικό για την φορολογούμενο. Το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι ο σκοπός των διατάξεων του γερμανικού δικαίου εντάσσεται στο πεδίο εφαρμογής της ελευθερίας εγκατάστασης και ως εκ τούτου η εφαρμογή τους δεν μπορεί να επεκταθεί σε σχέσεις που αφορούν χώρες πέραν των ορίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σε περιπτώσεις όπως αυτή της σχολιαζόμενης απόφασης, το Δικαστήριο φαίνεται να

έχει πρακτικά περιορίσει το πεδίο εφαρμογής της ελευθερίας κίνησης κεφαλαίων μέσω της αναγωγής του σκοπού της εκάστοτε υπό εξέταση εθνικής νομοθεσίας σε κριτήριο για την εφαρμογή των διατάξεων αυτών. Έτσι, όμως, το Δικαστήριο έχει στην ουσία παρακάμψει την κοινοτική νομοθεσία που ερμηνεύει αυτόνομα την έννοια της κίνησης κεφαλαίων και αναφέρει την φορολογία κληρονομιών ως μορφή κίνησης κεφαλαίων στην οποία θα πρέπει να έχουν σε κάθε περίπτωση εφαρμογή οι διατάξεις περί ελευθερίας κίνησης κεφαλαίων της ΣΛΕΕ.

Η σχολιαζόμενη απόφαση είναι σύμφωνη με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου που έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο της άμεσης φορολογίας και η οποία μεταφέρθηκε αυτούσια και στο πεδίο της φορολογίας κληρονομιών, γεγονός που δημιουργεί κάποιες αστοχίες. Η αναγωγή του σκοπού της εθνικής νομοθεσίας σε θασικό κριτήριο για την έκταση εφαρμογής των κοινοτικών ελευθεριών παρουσιάζεται κάπως προβληματική όταν προσπαθεί κανείς να την συμφιλιώσει με την αρχή της υπεροχής και της αυτονομίας του κοινοτικού δικαίου.

Το γεγονός ότι η ελευθερία κίνησης κεφαλαίων είναι η μόνη από τις κοινοτικές ελευθερίες, η οποία έχει εφαρμογή και στις συναλλαγές με τρίτες, μη κοινοτικές χώρες, μάλλον ευθύνεται για την απόπειρα περιορισμού του πεδίου εφαρμογής της συγκεκριμένης ελευθερίας με την εξάρτηση της εφαρμογής της από κριτήρια όπως ο σκοπός της εθνικής νομοθεσίας. Αξιοσημείωτο είναι ότι το ίδιο κριτήριο εφαρμόζεται και για τις αμιγώς ενδοκοινοτικές περιπτώσεις, πλην όμως στις περιπτώσεις αυτές η προστασία του φορολογούμενου δεν περιορίζεται. Και τούτο διότι ακόμα και αν κριθεί ότι ο σκοπός της εθνικής νομοθεσίας δεν εντάσσεται στην ελευθερία κίνησης κεφαλαίων αλλά στην ελευθερία εγκατάστασης, ο φορολογούμενος και πάλι απολαμβάνει της ίδιας ποιοτικά και ποσοτικά προστασίας.

Συμπερασματικά: η σχολιαζόμενη απόφαση είναι σύμφωνη με την πάγια νομολογία που έχει αναπτυχθεί από το ΔΕΕ, όμως ο επιχειρούμενος περιορισμός του πεδίου εφαρμογής της ελευθερίας κίνησης κεφαλαίων σε σχέση με τις τρίτες χώρες, αν και κατανοπτός με όρους πολιτικούς, δεν φαίνεται να είναι απόλυτα θεμελιωμένος νομικά.

Φορολογία κληρονομιών σε μετοχές.

Ελευθερία εγκατάστασης ή ελευθερία κεφαλαίων.

Υπόθεση: Marianne Scheunemann κατά Finanzamt Bremerhaven,

Αριθ. Απόφ. C-31/11 (δεύτερο τμήμα)

Πρόεδρος: J. N. Cunha Rodrigues

Εισηγητής: U. Löhmus

«Ελευθερία εγκατάστασης – Ελεύθερη
κυκλοφορία των κεφαλαίων – Άμεση
φορολογία – Φόρος κληρονομίας – Μέ-

**θοδος υπολογισμού του φόρου – Κτήση,
με κληρονομική διαδοχή, της μερίδας
συμμετοχής του μοναδικού εταίρου κε-
φαλαιουχικής εταιρίας εγκατεστημένης
σε τρίτο κράτος – Εθνική ρύθμιση η
οποία αποκλείει τη χορήγηση φορολο-
γικών πλεονεκτημάτων για τη συμμετο-
χή στο κεφάλαιο τέτοιων εταιριών».**

1. Η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής απόφασης αφορά την ερμηνεία των άρθρων 63, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και 65 ΣΛΕΕ.

2. Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της M. Scheunemann